

Zaak C-85/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

11 februari 2021

Verwijzende rechter:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (bestuursrechter in eerste aanleg van de deelstaat Stiermarken, Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

3 februari 2021

Verzoekende partij:

WY

Verwerende partij:

Steiermärkische Landesregierung (regering van de deelstaat Stiermarken, Oostenrijk)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Afstand van de Turkse nationaliteit ten behoeve van de verkrijging van de Oostenrijkse nationaliteit – Hernieuwde verkrijging van de Turkse nationaliteit – Intrekking van de Oostenrijkse nationaliteit en verlies van het burgerschap van de Unie – Gevolgen – Evenredigheid

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Uitlegging van het recht van de Unie, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vraag

Moet artikel 21 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat het, in het geval van een in het nationale recht

voorzien verlies van nationaliteit van rechtswege en vervolgens van het verlies van het burgerschap van de Unie, overeenkomstig de beginselen van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie in de zaak Tjebbes e.a. in de evenredigheidstoetsing van het individuele geval moet worden betrokken en een belemmering kan vormen voor het verlies van de nationaliteit, wanneer een onderdaan door middel van een verklaring van terugkeer zijn vorige nationaliteit heeft herkreten en het dreigende verlies van het burgerschap van de Unie aanzienlijke gevolgen heeft voor zijn gezins- en beroepsleven?

Aangehaalde bepalingen van Unierecht

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”), in het bijzonder de artikelen 20 en 21

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in het bijzonder artikel 7

Aangehaalde bepalingen van nationaal recht

Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft (federale wet inzake de Oostenrijkse nationaliteit) (hierna: „StbG”), § 27 en § 57

Gewerbeordnung 1994 (Oostenrijkse wet inzake handel en nijverheid 1994) (hierna: „GewO”), § 14

Korte weergave van de feiten en de procedure

- 1 WY verwierf de Oostenrijkse nationaliteit in 1992. Nadien legde hij een verklaring van de staat Turkije over, waarin werd bevestigd dat hij niet langer de Turkse nationaliteit bezat.
- 2 In 2017 kwam de naam van verzoeker voor op een Turkse „lijst van kiesgerechtigden”, wat de verwerende autoriteit ertoe bracht een procedure in te leiden om duidelijkheid te verkrijgen over de kwestie van de nationaliteit van WY.
- 3 In het kader van deze procedure is de verwerende autoriteit tot de conclusie gekomen dat deze lijst vermoedelijk een lijst van een Turkse autoriteit betrof, die wordt gebruikt voor het houden van verkiezingen. Vervolgens werd verzoeker op 27 juni 2017 voor het eerst verzocht om een Turks uittreksel uit het register van de burgerlijke stand over te leggen dat gegevens over de nationaliteit bevatte. Ook werd de Turkse ambassade in Wenen verzocht informatie te verstrekken of verzoeker opnieuw de Turkse nationaliteit had verkregen. Deze brief bleef onbeantwoord.
- 4 Verzoeker voerde aan dat de Turkse staat geen uittreksel uit het register van de burgerlijke stand verstrekt aan personen die de Turkse nationaliteit hebben

verloren. Na verdere verzoeken van de verwerende autoriteit en meermalige verlening van uitstel aan verzoeker werd een uittreksel uit het Turkse register van de burgerlijke stand van diens dochter overgelegd, dat ook gegevens over verzoeker zelf bevatte. Uit dit document blijkt dat de dochter van verzoeker haar Turkse nationaliteit heeft verloren, omdat haar vader/moeder de Oostenrijkse nationaliteit heeft aangenomen. Volgens aantekening is in 1994 opnieuw de Turkse nationaliteit verkregen.

- 5 Verzoeker heeft nooit verzocht om het behoud van de Oostenrijkse nationaliteit. In het kader van de procedure voor de verwerende autoriteit diende hij een verzoek in overeenkomstig § 57 StbG (verwerving van de nationaliteit op grond van kennisgeving), dat echter niet werd ingewilligd.
- 6 De verwijzende rechter heeft in zijn beslissing van 7 mei 2019 vastgesteld dat verzoeker op 3 februari 1994 opnieuw de Turkse nationaliteit heeft verkregen en daarmee overeenkomstig § 27, lid 1, StbG de Oostenrijkse nationaliteit heeft verloren. Daarnaast heeft hij de kennisgeving als bedoeld in § 57 StbG afgewezen.
- 7 Het vervolgens in de onderhavige zaak aangeropen Verwaltungsgerichtshof (hoogste bestuursrechter) heeft geoordeeld dat, nu is vastgesteld dat is voldaan aan de voorwaarden voor het verlies van de Oostenrijkse nationaliteit en het daarmee gepaard gaande verlies van het burgerschap van de Unie, door de nationale autoriteit en, in voorkomend geval, de nationale rechter een evenredigheidstoetsing moet worden toegepast, zoals bepaald in de rechtspraak van het Hof van Justitie (hierna: „Hof”) van 12 maart 2019 in zaak C-221/17, Tjebbes e.a. Dit is een vereiste uit het oogpunt van het recht van de Unie. Volgens het Verwaltungsgerichtshof moet in het kader van deze evenredigheidstoetsing op grond van de door het Hof in de zaak Tjebbes e.a. vastgestelde criteria in ieder geval rekening worden gehouden met alle omstandigheden van het specifieke geval. In deze context zal de omstandigheid dat verzoeker geen verzoek tot behoud van zijn Oostenrijkse nationaliteit heeft ingediend, van belang zijn. Niettemin moet gelet op alle feiten worden onderzocht of er in het concrete geval omstandigheden zijn op grond waarvan de intrekking van de Oostenrijkse nationaliteit onevenredig is.
- 8 De wettelijke vertegenwoordiger van verzoeker wijst erop dat het verlies van het burgerschap van de Unie ingrijpend zou zijn voor het gezins- en beroepsleven van verzoeker, en met name zou leiden tot omvangrijke beroepsmatige beperkingen.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 9 In de zaak Rottmann heeft het Hof het beginsel geformuleerd dat een besluit tot intrekking van de naturalisatie van een onderdaan van een lidstaat vatbaar is voor rechterlijke toetsing aan het recht van de Unie (arrest van 2 maart 2010, C-135/08, EU:C:2010:104). Het Hof heeft benadrukt dat moet worden nagegaan, of het besluit tot intrekking van de naturalisatie in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel wat de gevolgen ervan voor de situatie van de betrokkene

uit het oogpunt van het Unierecht betreft, waarbij rekening moet worden gehouden met de mogelijke gevolgen van dat besluit voor de betrokkene en, in voorkomend geval, voor zijn familieleden wat betreft het verlies van de rechten die elke burger van de Unie geniet (arrest van 2 maart 2010, C-135/08, EU:C:2010:104, punt 55 e.v.).

- 10 In de zaak Tjebbes e.a. heeft het Hof geoordeeld dat op de situatie van burgers van de Unie die als gevolg van het verlies van de nationaliteit ook worden geconfronteerd met het verlies van het burgerschap van de Unie, wegens de aard en de gevolgen daarvan het recht van de Unie van toepassing is (arrest van 12 maart 2019, C-221/17, EU:C:2019:189). De lidstaten moeten hier dus op het gebied van de nationaliteit rekening mee houden.
- 11 Wat de criteria van de door de nationale rechter toe te passen evenredigheidstoetsing betreft, overwoog het Hof in de zaak Tjebbes e.a. het volgende: „Dat onderzoek vereist dat de individuele situatie van de betrokkene en de situatie van zijn gezin worden beoordeeld om te bepalen of het verlies van de nationaliteit van de betrokken lidstaat, wanneer dit verlies tevens het verlies van het burgerschap van de Unie met zich meebrengt, gevolgen heeft die de normale ontwikkeling van het gezins- en beroepsleven van de betrokkene uit het oogpunt van het Unierecht aantasten op een wijze die onevenredig is aan de doelstelling die wordt nagestreefd door de nationale wetgever” (arrest van 12 maart 2019, C-221/17, EU:C:2019:189, punt 44).
- 12 Het Hof oordeelde in de zaak Tjebbes e.a. dat de prejudiciële vraag niet hoefde te worden beantwoord uit het oogpunt van artikel 21 VWEU, aangezien verzoeksters hun recht op vrij verkeer niet hadden uitgeoefend. In het onderhavige geval is dit echter van essentieel belang. Verzoeker heeft een eenmanszaak in Oostenrijk, waarvoor hij een bedrijfsvergunning heeft. Met het verlies van de Oostenrijkse nationaliteit dreigt hij ook zijn bedrijfsvergunning te verliezen. Verzoeker zou dan worden aangemerkt als een „buitenlandse natuurlijke persoon” in de zin van § 14 GewO. Aangezien de verwerende instantie verzoeker enkel de verblijfstitel van „familieid” krachtens § 47 van de Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (Oostenrijkse vestigings- en verblijfwet) heeft verleend, leidt dit tot de toepassing van § 14, lid 3, GewO.
- 13 Overeenkomstig § 14, lid 3, van de GewO kunnen familieleden van onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie of van een staat die partij is bij de EER, die het recht van verblijf of het recht van duurzaam verblijf in een lidstaat van de EU of in een staat die partij is bij de EER genieten, ongeacht hun nationaliteit, een bedrijf uitoefenen alsof zij Oostenrijkse staatsburgers waren. Daartoe zou verzoeker echter gedaan moeten krijgen dat § 14, lid 3, GewO, om een met het gelijkheidsbeginsel strijdige omgekeerde discriminatie te voorkomen, volgens een uitlegging die in overeenstemming is met de grondwet ook moet worden toegepast op familieleden van Oostenrijkers. Dit verandert echter niets aan het feit dat verzoeker zijn hoedanigheid als burger van de Unie zou verliezen en dus niet

langer gebruik zou kunnen maken van de rechten van vrij verkeer op grond van artikel 21 VWEU.

- 14 De verwijzende rechter ziet in het dreigende verlies van de hoedanigheid van burger van de Unie en dus in het verlies van de rechtmatige uitoefening van het recht op vrij verkeer krachtens artikel 21 VWEU een spanningsveld met het oog op de evenredigheidstoets die in het individuele geval moet worden toegepast. Tegen deze achtergrond is de behandeling van de zaak geschorst en wordt het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing.

WERKDOCUMENT